

NAGYDOBRONY

№ 1/54 (VI. évf.)

A NAGYDOBRONYI KÖZSÉGI TANÁCS lapja

2011. Január

Figyelem!

Felhívjuk a nagydobronyi lakosság figyelmét, hogy az Ungvári Agrár-befektetési cég bérbe venné, a nem művelt kolhoz által kiadott páj (1,3 hektár) és a szociális szféra (0,23 hektár) földjeit.

Információkért érdeklődni lehet a községházán. A bérbeadással kapcsolatban is itt jelentkezzenek a földes irodában. Mindazok akik bérbe adnák földjeiket, hozzák magukkal a föld tulajdonjogát tanúsító állami okmányt (privatizációs aktot), a személyigazolványt és a kódját annak a személynek, akinek a nevében van a föld.

A bérbeadás ideje 10 év. Egy hektár föld után 2 mázsza terményt vagy pénzbeli juttatást (250 gr) ígérnek egy évre.

Kérjük mindazok mielőbbi jelentkezését, akik bérbe adnák földjeiket.

Felhívás!

A Nagydobronyi Állami kommunális vállalat felhívja a lakosság figyelmét, hogy a személyszállítás **február 1-től 7:00-tól** indul a megszokott, utcák szerinti rendben.

2010-ben a lakosság 30 %-a nem rendezte a személyszállítási díjat, holott nagy részük lerakta a kapuba a hulladékot (a sofőrök feljegyzése szerint), ami el is lett szállítva, ezzel bizalmat szavazva számukra. Ezen személyek haladéktalanul rendezzék tartozásukat, mivel addig számukra nem lesz szállítás ebben az évben, a díjat viszont kötelesek lesznek befizetni visszamenőleg is! A szállítás díja nem változott.

A Nagydobronyi Polgármesteri hivatal semmilyen dokumentumot nem ad ki a lakosoknak addig, míg nem rendezik tartozásukat, illetve előre nem fizetik be a díjat az első félévre. (A roma lakosságra is vonatkozik!)

Polgármesteri Hivatal

Második lépés

Lapunk őszi számában számoltunk be arról, hogy a holland „OZO” jótékonyági alapítvány segítségével felújítják a rendelő épületét. Első lépésként a tetőszerkezetet cserélték le, melyről Hidi Jenő számolt be, a munkálatok fő koordinátora.

December folyamán a rendelő felújítása folytatódott. A fűtési rendszer cseréje következett a tervek szerint, melyet nagydobronyi szakemberek végeztek el. A kazánt nem kellett cserélni, mivel csak rövid ideje lett üzembe helyezve. A fővezeték a föld alá került, többszörösen szigetelve, így kevésbé sérülékeny. Az anyagi háttér ez alkalommal is a holland „OZO” jótékonyági alapítvány biztosította. Reményeink szerint a felújítás idén is folytatódni fog. Következne a vízvezeték cseréje és a szennyvízelvezetés kiépítése. A tervek szerint minden szobában lenne hideg, meleg víz és új kézműosk. Ezúton is szeretnénk megköszönni az „OZO” alapítvány munkatársainak azt az áldozatos munkát, melyet falunk javára végeznek.

Saját forrás

Évkezdő tanácsülés. Napirenden a 2011-es költségvetés

Január 11-én tartotta meg az év első ülését a Nagydobronyi Községi tanács, melynek legfontosabb napirendi pontja a 2011-es költségvetés tervezetének megvitatása és elfogadása volt.

Elég sok változás van az elmúlt évhez képest a költségvetésben, melyeket Szilvási Zoltán polgármester vázolt fel a megjelent képviselőknek. „Falunk összköltségvetése 1 724 395 forint, a tavalyi 2 millióval szemben, mivel az egészségügyi intézmények finanszírozását már a járási tanács végzi. (A decemberi utolsó ülésen lett átadva a járási tanácsnak a rendelő és a kórház, melyet minden községben köteleztek).”

A fentebb említett összegből, azaz a 1 724 395 forintból, községünk saját bevétele az adókból 428 293 forint, a maradék pedig dotáció a kultúra, az óvoda és a polgármesteri hivatal ellátására. A dotáció teljes összegét fizetések, kommunális díjak kifizetésére, étkeztetésre használhatja fel a tanács, a saját bevételeket lehet fejlesztésekre és programokra betervezni.

Az óvoda pénzügyi helyzete stabil, elegendő pénz van a fenntartására, a szülők szokásos 30 %-os étkeztetési díjának hozzájárulásával.

A kulturális tevékenység finanszírozására az elmúlt évhez képest kétszer annyi pénzt irányoztak elő. 2011-ben 217 000 forint áll a kultúra rendelkezésre, így a tanács a

kultúrház fenntartása mellett létrehoz egy állást a falumúzeum irányítására és rendezésére, amely a „SERO” alapítvány épületében elindított kezdeményezés folytatása. A maradék összegből a klub belső fejlesztését irányozták elő illetve a faluújság nyomdai költségét.

Legrosszabb helyzetben a polgármesteri hivatal költségvetése van, melyre egyelőre 209 110 forint áll rendelkezésre, viszont 350 000 forint-ra lenne szükség. A kommunális díjak kifizetése kötelező, így spórolni csak munkások elbocsátásával és félállásokra való lecsökkentésekkel lehetett.

Ha a betervezett adók befolyának, tovább lesz finanszírozva az utcavilágítás villanydíja és fenntartása (kb. 70 000 forint), a futbalcsapat (30 000 forint), az árkok tisztítása (204 000), a park befejezése (10 000 forint), az utcanev-táblák elkészítése (10 000 forint), a községháza épületének külső felújítása (kb. 100 000 forint), stb. *(Ez viszont csak egy tervet, melyet még változtathat a tanács az év folyamán.)*

Az mellékutak javítására a tanácsnak megszűnt az útdíjból származó bevétele, mivel az útdíj díját hozzácsatolták az üzemanyag árához. Egyelőre még nem tisztázott országszerte a visszaosztás mechanizmusa, remélhetőleg lesz némi forrás a javításokra.

Saját forrás

Hollandok jártak a Nagydobronyi tűzoltóságnál

2011.02.05-én hollandok egy csoportja látogatta meg a Nagydobronyi tűzoltóság bázisát, a holland **Sommeldejck** közseg tűzoltóparancsnokának vezetésével. De nem üres kézzel jöttek, hanem hoztak magukkal egy olyan adománycsomagot (különböző műszaki felszereléseket; többek között: 11

bevetési ruha, 11 bevetési sisak, 7 tűzoltó tömlő és még más tűzoltó kellékek), amelyek nélkülözhetetlenek a minőségi és biztonságos munka végzéséhez (a tűzoltáshoz). (Csak halkan jegyezném meg, hogy ezen eszközök beszerzése saját forrásból lehetetlen lenne.)

Az ajándékot ünneplés keretében adták át a Nagydobronyi lánglovagoknak. Ennek tiszteletére egy bemutatót rendeztünk a Nagydobrony központjában található téren. A bemutatót közmegegyezéssel szemlélték a holland barátaink. Ezek után pedig meghívtuk őket egy ebédre, amit a tűzoltóság garázsában fogyasztottunk el közösen. A menü egyébként bográcsban főtt babgulyás volt, ami nagyon ízlett mindenkinek. Az ebéd folyamán volt alkalmunk eszmét cserélni holland tűzoltó kollégáinkkal, amit személy szerint gyümölcsözőnek tartok. Elmondtam neki, hogy ez év folyamán már sajnos 2 alkalommal kellett kivonulnunk tüzesetre. De köszönhetően a gyors és szakszerű beavatkozásnak mind a

két helyen az anyagi kár minimálisnak mondható.

Itt szeretném megragadni az alkalmat, hogy felhívjam nagydobronyi honfitársaim figyelmét, fokozottan vigyázzanak vagyonaikra, tartsák be a tűzvédelmi szabályokat, mert könnyebb megelőzni a bajt, mint orvosolni.

Az ebéd egyébként nagyon bensőséges hangulatban telt. Távozásukkor biztosítottak minket, hogy a továbbiakban is keresni fogják az alkalmat és a lehetőséget arra, támogassanak minket. Elmondtam nekik, hogy nagyon felémelő érzés részünkről, hogy ilyen nagyszerű barátokra lelünk. Megjegyezném, hogy köszönet illeti Hidi Jenő nagydobronyi lakost is, mert az ő közreműködése által ismerkedtünk meg holland barátainkkal, még a tavalyi év folyamán.

Ez a mostani látogatásuk tulajdonképpen a tavalyi folytatásának mondható, amikor is szomorúan könyvelték el azt a tényt, hogy milyen szegényes a műszaki felszereltségünk.

Levélben fejeztem ki hálás köszönetünket ezért a nagyértékű ajándékért, kérve Isten áldását további életükre és munkásságukra.

Végezetül pedig itt, az újság hasábjain keresztül szeretném utólag köszöneti kollégáimat, kívánva nekik erőt, egészséget és sok sikert az élet minden területén, a nemrég volt szakmai ünnepünk, a **tűzoltók napja** alkalmából.

A Nagydobronyi önkéntes tűzoltóság parancsnoka: Misák Sándor

Ülésezett a VB

2011. január 18-án tartotta meg következő ülését a Nagydobronyi Községi Tanács Végrehajtó bizottsága.

Az egyik fő napirendi pontja az ülésnek a falu központjában álló talapzaton elhelyezendő szobor kiválasztása. A lap előző számában közölt hirdetésre bár néhány hozzászólás érkezett, de mégis Hidi Endre szobrász ötletét vizsgálták meg, amely falunk hagyományával kapcsolatos. Az egyik szobor egy pásztort ábrázol, a másik pedig egy paprikát fűző idős asszonyt. A bizottság választása a

második szoborra esett, melyet ha a község támogat és meg lesz rá a finanszírozás még az éven elkészülhet. A szobor egy hatalmas kötőlából lenne kifaragva.

Az ülés második napirendi pontja az óvoda alapító okiratának megerősítése volt, mivel az óvodának is a hatályos törvények szerint önálló jogi intézménynek kell számítnia.

Saját forrás

Hirdetmény

A K M K S Z nagydobronyi alapszervezete rendes évi közgyűlését 2011. március 4-én délután 4 órai kezdettel tartja a középiskola dísztermében.

Minden tagtársunkat szívesen várjuk!

az elnökség

Szerkesszük együtt lapunkat!

A Nagydobronyi Községi Tanács itt szeretné felhívni a lakosság figyelmét, hogy akinek tehetsége, ideje és kedve van bátran tollat ragadhat és megoszthatja véleményét falunk életével, problémáival kapcsolatban. Továbbá, ha valaki falunk életével kapcsolatos régi történetet, mondát, verset ismer, küldje el elektronikus postán (nagydobrony@gmail.com) vagy személyesen a községházán a titkárságon is beadhatja.

A megjelenített anyagok bekezdői ajándékban részesülnek!

A szerkesztőség

„Sok van, mi csodálatos, de az embernél nincs semmi csodálatosabb”

Ezeket a szavakat csak akkor értjük meg, mikor egy gyermekkel kerülünk közeli kapcsolatba. Ha újszülött ékezik a családba, rokonságba. Sokszor elgondolkozunk azon vajon mit tartogat számára a jövő? Szerencsés lesz-e vagy élete küzdelmes lesz? Ki tudja?

A gyermekvállalás egy hatalmas vállalkozás, melyben óriási sikereket lehet elérni, s amibe bele is lehet bukni. Tapasztalataim azt mutatják, ahol a szülőknek van elég akaratuk és kitartásuk ahhoz, hogy gyermeküket tanulásra ösztönözzék és segítsék, ott az eredmény nem marad el. A tanulás - tanítás azonban nem az iskola padjaiban kezdődik. Az iskoláskor előtti hat évben rengeteg ismeretet, hasznos tapasztalatot tud a gyermek felhalmozni. Ezért tanítását, bár hihetetlennek tűnhet, születésutáni napokban már el lehet kezdeni. Ez a tanítás a szülők feladata. Miért van szükség a csecsemő „tanítására”? – kérdezhetik joggal.

A választ egy Amerikában elvégzett kísérletsorozat eredménye adja. „Chicagóban vizsgálatot végeztek azonos korú gyermekeken. A vizsgált gyermekeket két csoportra osztották, és azt vizsgálták, hogy a kísérlet végeztével intelligencia hányadosuk (IQ) hogyan változik. Az egyik csoport gyermekeivel az anyák naponta 1 órán át foglalkoztak, míg a másikkal ez nem történt meg. A gyermekeket kétévi kísérlet után összehasonlították, és azt tapasztalták, hogy a foglalkoztatott csoport IQ-ja átlagosan 16 ponttal múlta felül az anyukák által nem oktatott csoport tagjait.” (Dr. Genevieve Painter: Tanítsuk a kis-

babát!) Az eredmény önmagáért beszél. A szülőknek ki kell használni a lehetőséget, hogy gyermeküket egy sikeres életúton indítsák el.

Sokszor hangzik el az az álláspont miszerint az iskolára való felkészítés az óvoda feladata. Ez így nem helyes. A szülőknek nagyrészt kell vállalniuk gyermekük tanításából! Miért tartom ezt fontosnak, hogy a szülők iskoláskor előtt is „tanuljanak” gyermekükkel?

Ez több érvel alátámasztható. Talán legfontosabb az, hogy ezek a foglalkozások kellőképpen elmélyítik az anya-gyermek kapcsolatot. A foglalkozások alatt az anya csak a gyermekére, a gyermek pedig az anyára és a feladatra figyel. Így közöttük olyan kapcsolat alakul ki, ami később rendkívül jól kamatoztatható.

Másik nagyon fontos érv, hogy az iskolában elért eredményeknek nagyon fontos szerepe van. Nem mindegy, hogy a gyermek az iskola első néhány évét milyen sikeresen éli meg. Az iskoláskor előtt elsajátított ismeretanyag, a figyelem- és a koncentrálóképeség fejlettsége lehetővé teszi, hogy az alsóbb osztályban a gyermek sikeresen dolgozzon. A jó eredmények ösztönzően hatnak későbbi tanulmányaira. A több ismeretanyaggal és megfelelő készségek kialakításával akár felnőtt élete is megmegalapozható.

A célunk az, hogy a gyermek sikeres, jó döntéseket hozó, az életben könnyen eligazodó, kötelességtudó, boldog felnőtté váljon.

***Ráti Éva
pszichológus, módszerész***

A beteg család

„Izrael pedig minden fiánál inkább szereti vala Józsefet, mivel-hogy vén korában nemzette vala őt; és cifra ruhát csináltat vala néki. Mikor pedig láták az ő bátyjai, hogy atyjuk minden testvére közt őt szereti legjobban, meggyűlölik vala, és jó szót sem bírnak vala hozzá szólani. És álmodék József és elbeszélé az ő bátyjainak; és azok annál inkább gyűlölik vala őt” (1Móz 37,3-5).

A család a társadalom alapja. Erre építkezik minden. Ha a család lelkileg egészséges, mert lelkileg egészséges emberek alkotják, akkor a társadalom is egészséges lesz. Ha a család beteg, mert azt lelkiileg beteg emberek alkotják, akkor beteg lesz a társadalom is.

A bibliai történetben egy család életébe tekinthetünk bele, mégpedig a pátriárka, Jákób és családja életébe. Látszólag minden rendben van. Azonban a látszat sokszor csal. Kiderül, hogy ebben a szép életű családban mennyi feszültség van: irigység, versengés, gyűlölet, dicsőségvágy él a szívek mélyén.

Az apa, Jákób szeretete részrehajló. Ó milyen másnak gondolnánk az Isten emberét. Azt az embert, aki küzdött, sírt, könyörgött az Úr áldásért. Mennyi minden van még, amit maga mögött kell hagynia. De hogyan tudná mindezt maga mögött hagyni, mikor maga is a szülői szeretet ilyen részrehajlásában, különözésében nőtt fel. Ezt hozza magával gyermekéből, ifjúkorából. Na és ez hová vezetett? Csaláshoz, bujdosáshoz.

Jákób, Jákób! Hát nem tanultál belő-

le, hogy mindez, mire viszi az embert? A kapcsolatokat szétszaggatja és mindent elront és összetör, többek között az emberi szíveket is.

Nagy felelősség a szülői hivatás. Amit nem lehet csupán úgy megélni, ahogyan az ember azt gondolja. Szülők! Vigyázzatok arra, hogy hogyan nevelitek a gyermekeiteket! Mit visznek majd magukkal a saját családjukba?! Jóval, rosszal mennek tovább az életük útján?

Jákób számára ez a részrehajlás természetesen. Ezt itta magába, ezt kapta az anyjától. Hát ez az, amit olyan természetesen képvisel a gyermekei között is.

S ez a részrehajló szeretet kiváltója lesz, a testvérei gyűlölködésnek. Megjelenik az irigység bennük, ami nem másnak, mint legtöbbször a szeretet hiányának a jele. Vágynának a szeretetre, de nem kapnak.

Mennyire meg tudják rontani a szülők a testvérek közötti kapcsolatot. De itt nemcsak a szülők felelősségéről kell szólnunk, hanem a testvérek felelősségéről is, akik helyet adnak szívükben a gonosznak. Felelős az is, aki a gyűlölködés magvait szórta el viselkedésével, nemtörődömségével, de felelős az is, aki minden ellenállás, harc nélkül befogadja a szívébe a gyűlölet csíráit, ha nem is tudatosan.

A gyűlöletet egy darabig lehet leplezni ezzel-azzal. Mikor mivel próbálja leplezni az ember. Leplezik a József testvérei, hiszen illetlennek tartják azt, hogy ki mondják azt, ami a szívükben van: a szív keserűségét. Ó, de sok család ezért megy tönkre, mert nem tudják az emberek kiönteni a szívüket a másinak. S talán mindez azért van, mert hiányzik a szeretet.

S a gonosz magva növekedni kezd, a

Tantárgyi vetélkedők - szép eredmények

Az őszi és a téli időszak a Nagydobronyi Középiskolában a különböző szintű tantárgyi vetélkedők lebonyolításának ideje. Ilyenkor minden tanulónak lehetősége nyílik, hogy összemérje tudását, tehetségét tanuló társaival.

2010. októberében került sor a helyi (iskolai) szintű verseny megrendezésére. A Nagydobronyi Középiskola igazgatósága a járási oktatásügyi osztály versenykiírásának és követelményeinek megfelelően hirdettem meg a tantárgyi vetélkedőt, melyre a felső tagozatos tanulók közül bárki jelentkezhetett. A tantárgyak közt a legnépszerűbbnek a matematika bizonyult, melyre 40-en jelentkeztek, ezt követte az ukrán nyelv és irodalom 36 jelentkezővel és a történelem 31 résztvevővel. Akadtak olyan kiváló tehetségű tanulók, akik több tantárgyból is első helyezést értek el: Szanyi Barbara (10.B) nyolc, Baksa János (11.B) hét, Filkorn Viktória (11.B), Szanyi Kálmán (8.A), Hidi Erika (9.B) és R. Benedek László (11.B) pedig három első hely birtokosa.

A győztes tanulóknak járási és területi szinten kellett bizonyítani felkészültségüket. Ezekre a vetélkedőkre december-január folyamán

került sor. A járási versenyen több dobogós helyezettünk is volt: Szanyi Barbara (10.B - kémia, matematika, földrajz), Baksa János (11.B - történelem, csillagászat), R. Benedek László (11.B - kémia, fizika), Filkorn Viktória (11.B - ukrán nyelv és irodalom, munka), Szanyi Andrea (9.C - magyar nyelv és irodalom), Hidi Erika (9.B - kémia), Szanyi Kálmán (8.A - fizika, biológia), Kántor Andrea (8.B - ukrán nyelv és irodalom), Katona Emilia (7.a - ukrán nyelv és irodalom), Bálint Eszter (9.B - munka), Kis Dávid (11.B - csillagászat), Varga Dániel (10. B - magyar nyelv és irodalom).

A területi vetélkedőn idén két helyezést értünk el: Szanyi Andrea (9.C) magyar nyelv és irodalomból második, Szanyi Barbara (10.B) matematikából harmadik lett, ami szép teljesítménynek számít.

Reméljük, hogy a Nagydobronyi Középiskola tanulóira ösztönzőbben hat társaik sikere, s jövőre még többben, még jobb eredményekkel vesznek részt a különböző szintű tantárgyi vetélkedőkön.

**Katona-Mironova Berta
igazgatóhelyettes**

A Privátbank nagydobronyi fiókjának a következő főbb szolgáltatásokat nyújtja:

- **Lakossági betétek** és számlaszámok nyitása és kezelése.
- Hitelkártyák
- Nyugdíj számlanyitás
- **Valutaváltás**
- Állandó befizetések: telefon, villany, gáz **(kezelési költség nélkül).**
- Mobiltelefon kártyák feltöltése **(kezelési költség nélkül)**

Szeretettel várjuk kedves ügyfeleinket hétfőtől-péntekig 7:30-16:30 között!

Nagydobrony

Kisdobronyi út 124. sz. **Telefon: 71-54-19**

keserű irigység felnő. A lelkünk mélyére száműzött dolgok pedig olyanok, mint egy-egy taposó akna, amelyre ha rá lép valaki, rögtön robban és szétfesz mindent, ami csak az útjába akad.

Vannak, akik megpróbálnak menekülni az élet problémái elől. - Beletemetkeznek a munkába, a munka alkoholista lesznek. De csak azért, hogy felejtessenek valamit, abból, ami volt, ami van. Gyakran azt mondjuk, hogy azt, amit mondtak elfelejtjük, nem vesszük a szívünkbe. De bizony hányszor elő jön, és az embernek elveszi még az élettől is a kedvét. - Aztán vannak, akik hozzányúlnak a pohárhoz vagy különböző kábítószerhez. Mindezt azért teszik, hogy egy időre elmeneküljenek a valóságtól, amely emészti őket.

Sokan azt mondják a távolság és az idő felejtet. Ez szemenszedett hazugság. Amit a szívünkben hordozunk, az bármelyik pillanatban előtör. A le nem rendezett dolgok, a nyitott kérdések, a megvitatlan bűnök, azok veszedelmes erővel törnek elő. József problémája pedig még abban áll, hogy ő ugyan már álmokat lát, amelyek

természetesen Istentől jövő kijelentések, de még nem érti. Még vissza is él vele. S mindez csak tágtítja a szakadékot a családtagok, a testvérek szívében.

A legnagyobb baj, hogy ezekkel a családokat szétszaggató nyomorúsággal senki nem akar foglalkozni. Mindent a szőnyeg alá kell seperi. Ez nem jó. Igen is a bajról beszélgetni kell. Igen is el kell mondani azt, ami a szívünket nyomja. Találunk kell alkalmakat arra, amikor beszélhetünk és amikor beszélni hagyjuk a másikat. Tudjunk bocsánatot kérni és megbocsátani. Mert, aki bocsánatot kér az új életre születik. S aki meg tud bocsátani, az új életre szüli azt, akinek megbocsátott. S mindezt Isten jelenlétében kell tennünk. Bajainkra, elrontott dolgainkra és bűneinkre az Ő mindeneket helyére tevő szeretetét kell kérnünk és az drága bűnbocsátó kegyelmét.

**Kolozsy András
lelkipásztor**

„Ha majd kivágtátok az összes fát, Kifogtátok az összes halat és megmérgeztétek az összes folyót, Rá fogtok jönni, hogy a pénz nem ehető!”

(Indiai mondás)

A Nagydobrony újság előző számában olvashattunk arról, hogy falunk ivóvízének minősége helyenként meghaladja a megengedett határérték négyszerezését. Ez az adat (mérés) elgondolkoztathat bennünket, nagydobronyiakat, hogy ivóvízünk minőségéért nekünk kell lépéseket tenni ahhoz, hogy az egészségünkre káros, szennyező anyagokat ne juttassuk ivóvízbázisunkba (helytelen szennyvízelvezetéssel, túlzott műtrágyabevitelével, háztartási hulladékok helytelen tárolásával). A falunk közepén lévő Hátrác patak is egy ökológiai bomba. Ide a szennyvíz nem véletlenül kerül, hanem tudatosan. A közelében (két partján) lakó emberek egy része ide vezeti le a szennyvizet, szennyyezve ezzel a környezetet, az édesvizeket.

Az ivóvizet szennyező anyagok között az egyik legjelentősebb a nitrát. A vizek nitráttal való szennyezettsége azért alakul ki, mert nem kezelték megfelelően a háztartásokban keletkező szennyvizet vagy túl sok műtrágyát használtak. Tehát a lakosság felelős a kialakult helyzetért a nitrátok nem bomlanak le, és a csapadékvízzel a talajba, azt követően az ázott kutakba kerülnek. A nitrát a bélcsatornába baktériumok hatására nitríté válik. A nitrít oxidálja a vörös vörsejtek hemoglobinjában található vasat, és így menthemoglobin keletkezik. A hemoglobinnal ezen formája képtelen az oxigén szállítására a vérben, a bőr kékes színű lesz a szájon, fülön, orron. Ezért hívják kék halálnak. A betegség könnyen felismerhető a tünetekről. A kisbaba bőre egyik pillanatról a másikra kékes-lilás színű lesz, és nehezen lélegzik. Ilyenkor gyors orvosi beavatkozásra van szükség. Szélsőséges esetben fulladáshoz vezet. A nitrátot a vízből desztillálással (100%), fordított ozmózissal (85-95%) és ioncserével lehet eltávolítani. A víz pusztta felforralása megnöveli a vér nitrát tartalmát nem pedig csökkenti.

A természetes vizekbe számos nehézfém-ionok is bekerülnek, amelyek szintén negatívan hatnak az élő szervezetre. A víz-oldható **ólom** sok mérgező vegyület. Az ólom a szervezetben felhalmozódik és bizonyos határon felül súlyos mérgezést okoz. Az ólom idegméreg, fejfájást, nyugtalanságot, tartós gyengeséget, memóriazavart, bélgörcsöket, depressziót, álmatlanságot, impotenciát és vesekárosodást okozhat. Az ólom különösen veszélyes a csecsemőkre és kisgyermekre, hiszen az ő

idegrendszerük még fejlődésben van. **A kadmium és hatása:** a csontképzési folyamat enzimeit gátolja, így a csontok regenerálódása nem következhet be, a csont rendkívül törékeny lesz és az ember görnyedté válik.

Az higany és hatása: súlyos szervi elváltozásokat, mozgásszervi problémákat, vak-ságot és az agysejtek elhalását okozzák.

Az arzén és hatása: ahol az arzéntartalom az ivóvizekben magas az alábbi megbetegedésekre lehet figyelni: emésztőszervi rendszeri elváltozás, gyomordaganat kialakulás, a 14 év alatti és a 60 év fölöttiek korcsoportjában okozhat bőrelváltozásokat, gyulladásos folyamatokat.

A kémiai anyagokon kívül számos

baktérium is szennyvízzel juthat az ivóvízbe vagy esetleg a talajból mosódik bele. **Kolibaktérium** jelenléte az ivóvízben

fekáliával (ürülékkel) való szennyezésre utal. Az ember vastagbélében élnek, emésztőrendszerünk normális flórájához tartoznak, vitaminokat termelnek, gátolják egyes kórokozók elszaporodását. Okozhatnak a tápcsatornán át bekerülve hasmenést, agyhártyagyulladást, húgyúti fertőzéseket.

Legionella baktérium. Meleg környezetet kedvelő pálcika formájú aerob baktérium. Egyik fajtája halálos tüdőgyulladást okozhat. A természetes vizekben vagy ivóvizekben ez a baktérium az emberre akkor válik veszélyesé, ha vízpermet formájában a tüdőbe kerül. Baktériumok mellett szennyeződik a víz vírusokkal, gombákkal, parazitákkal. A hepatitis A fertőző májgyulladás okozó vírus amely sárgaságot okoz. A vérhas (dizentéria) a vastagbél fertőzőes megbetegedése, amely véres hasmenéssel, görcsös hasi fájdalommal és lázzal jár. Kórokozó baktériumok vagy egysejtű állatok (amőbák) szintén az ivóvízből juthatnak a szervezetünkbe.

Az ivásra alkalmas víz, az ivóvíz mindig tartalmaz oldott ásványi anyagokat, ionokat. A jó ivóvíz színtelen, szagtalan, és íztelen. Nem tartalmazhat mérgező, radioaktív anyagokat és kórokozó baktériumokat. Megfelelő hőmérséklete 7-10 °C. Tartalmaznia kell viszont bizonyos oldott ásványi anyagokat, melyekre a szervezetnek szüksége van.

Az ivóvíz az egyik olyan kincsünk, amelyet mindaddig méltatlanul lebecsülünk, amíg rendelkezünk vele, és csak a hiánya döbbsen rá az értékére.

Közösségünk régi problémája a szennyvíz elvezetése és tisztítása, amely még várat magára, de reméljük községünk felelős vezetői rövid időn belül orvosolják ezt a problémát.

Bakk Éva
kémia tanár

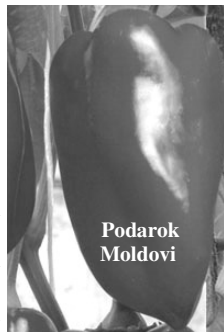
A fajtaválasztás szempontjai a hajtatásban

A későbbi őszi időszak az összegzés és az új szezonra való felkészülés időszaka. Az elmúlt termesztési időszak nem volt egyszerű. A rengeteg csapadék, a napfényes órák száma, a termeléshez szükséges anyagok, a napszám megdrágulása, a vásárlóképes kereslet csökkenése olyan tényezők, amelyek feltétlenül figyelembe veendő a következő évi termesztés megtervezésekor, hogy olyan zöldeket delítsünk elő, olyan fajtát válasszunk, amelyik bírja a szélsőséges időjárást, viszonylag olcsón termesztető, keresik a piacon

A továbbiakban számba vesszük azokat a szempontokat, amelyek meghatározzák a termesztendő fajták kiválasztását.

A paprika

- a jó fajta feleljen meg a piaci kereslet szempontjainak. A paprika, mint növény, csodálatos színe – és alakváltozatokban található a nagyvilágban. A kárpátaljai vagy nyugat – ukrán piac szereti a u. n. magyar paprikát, amelynek fehères a színe, kúp alakú – tölteni valónak is nevezik. Az utóbbi években feljövőben a van az u. n. blocky típus, jellemzően szintén fehér vagy halványzöld színben. Ezek a típusok a teljes termesztési időben keresettek. Jól értékesíthetőek a júliustól a piacon megjelenő a több színű kaliforniai típusú paprikák, a bogycok nagyságát, a vastag, ropogós, élénkpiros vagy sárga színűt jókora felárral értékeli a vásárló. A nyár második felében jól eladható a paradicsom és az almapaprika is. A csipős fajták közül a sötétzöld, kb. 15cm hosszú, 2-2,5cm széles méregerős paprika a keresett. A fent említett fajták jellemzően hibridek, a bizonyos keresletnek örvendő Podarok Moldovi jellegű tájfajták az alacsony termésátlag, a nyári elaprósodás miatt lassan kikopnak a termesztésből.

A tőlünk nyugatabbra vagy délebbre fekvő országokban nagy népszerűségnek örvendő kápia paprikák a folyamatos próbálkozások ellenére nálunk még nem hódították meg a háziasszonyokat.

Tehát melyek is a piaci igények, a közkedvelt fajták az év megszokott időszakában legyenek nagy tömegben, választékban, megfizethető áron folyamatosan elérhetőek.

Persze a termesztés során, a fajta kiválasztásánál megjelennek a termelő szempontjai is; a jó paprika fajta tehát:

- passzoljon a termesztőberendezéshez, a termesztési módhoz;
- jól kössön, tavasszal és a nyári forróságban is;
- kevés zöld munkát igényeljen;
- ne liluljon;
- ne legyen érzékeny a kalciumhiányra;
- a tripszek károkozása legyen kevésbé érzékelhető;
- a kórokozókkal (vírusok, gombák) szembeni ellenállóság, minél magasabb fok;
- a vetőmagja legyen olcsó.

A folytatásban sorra vesszük a fajtaválasztás szempontjait a termesztő szemzőgéből.

1. A növény magassága, növekedési erélye feleljen meg a fóliasátor méretezésének. Innen következik, hogy egy nagy növekedési erélyű, gyorsan magasra növe 2 – 2,5m paprikafajta nem való alacsony félmagasságú létesítménybe, mert hamar kinövi azt, hanem ilyen helyre válasszunk gyenge növekedésű fajtát, vagy akár lehet determinált (nem folytonnő) is, paprikát is. Természetesen a fentiek a metszett, felkötözött állományra igazak, a kordonos állomány esetén inkább más szempontok az irányadók.

2. Viszonylag kevés zöldmunkát igényeljen.

A kötözött paprikanövény, amellet, hogy 1-2-3 szálla madzagra felvezetjük, rendszeresen (10-15 naponta) 2 levél után vissza kell csípni. Nyilvánvaló, hogy ez képzett munkaerőt, vagyis időt és pénzt kíván.

Ha mind - ez korlátozottan áll rendelkezésünkre, akkor inkább válasszunk u. n. egyensúlyi fajtát, amelynek a kocsképzése viszonylag gyenge. Jól kössön tavasszal és a nyári forróságban is.

Ha hosszú kultúrában (esetleg fűtve) termesztünk paprikát – akkor tudnunk kell, hogy egyes fajták a tavaszi fénysegény időszakban rosszul kötnek, a virágot apró terméskezdeményt elvágják. Ez a jelenség inkább a fehér húsú paprikára jellemző. Persze hideghajtatásban, valamilyen elővetemény után kiültetve, április közepe után ez a jelenség a paprikánál már nem jelentkezik.

A nyári forróságban, amikor a napi maxi-

mum hőmérséklet 30°C fölött van bizony gyakran előfordul, hogy a virágok nem kötődnek meg kellőképpen. Az ilyen apró, csökkent termésben a magszám alacsony vagy teljesen hiányzik. A jelenség oka – a sátorban a 32°C-ot meghaladó hőmérséklet és a légköri aszály (az alacsony páratartalom).

Vannak fajták, amelyek az extrém körülmények között is jól termékenyülnek és elfogadható nagyságú bogycokméretet és így termésátlagot is produkálnak.

3. Ne liluljon a paprikabogyó – hideg tavaszon, vagy akár hideg júniusban is előfordul, hogy a paprikabogyón lila csíkok jelennek meg, ízben a paprikahús nem változik, de piaci értéke csökken, így nehezen értékesíthető – szintén a világos, fehérhúsú paprikára jellemző. A jelenség oka a hideg miatt a foszfor felvételében zavar támad, ha az idő kijavul a jelenség a többi bogycok már nem fog jelentkezni. Védekezni az optimális hőmérséklet tartásával megfelelő foszforrelátással és mivel a jelenség fajtafüggő is, megfelelő fajtaválasztással lehet.

4. A fehér húsú paprikák természeténél évről évre előfordul, hogy növekvő a bogycok csúcsa környékén barna foltok, a szövetek elhalása tapasztalható. Leginkább az első, így a legdrágább bogycoknál jelentkezik ez a tünet. Az oka – relatív kalciumhiány. A kalcium nehezen mozog a növényben és hogy eljusson a fejlődő bogycokba, fejlett gyökérrendszer optimális hőmérséklet és vízellátás, valamint páratartalom szükséges.

A következő számunkba folytatjuk.

Lehet olyan fajtát választani, amely kevésbé érzékeny a kalciumhiányra – vagyis fejlett gyökérrendszerével jobban hozzájut a vízhez, tápanyagokhoz, kevésbé érzékeny a magas légkörhőmérsékletre. A sötétzöld húsú paprikánál ritkán találkozunk ezzel a jelenséggel.

5. A paprikatermesztők átka a tripsz, (lehet dohány vagy kaliforniai). Szívogatásukkal gyengítik a növényt, akadályozzák a virág megtermékenyülését, terjesztik a különféle vírusbetegségeket és úgy nevezett kozmetikai kárt okoznak. Ennek az a lényege, hogy a tripszek által a bogycok húsán okozott sebet a növény igyekszik begyógyítani és a bogycok leginkább a kocsány környékén barnás varr, barnás elszíneződés jelentkezik. Az ilyen paprika nehezen értékesíthető.

Vannak olyan fajták, amelyeknek a bogycok felszíne vastag, fényes, viaszos bevonatú – így a tripszek szívogatására gyengébb, kevésbé látható a barnás elszíneződés és több piacos termést kapunk.

6. A paprikahajtatásban a legsúlyosabb kártételt a vírusok és a talajlakó gombák (fuzárium verticillium) okozhatják. Védekezni a vírusszektorok tevékenységének gátlásával, talajcserével, fertőtlenítéssel vagy ellenálló fajták termesztésbe vonásával lehet. Tehát olyan fajtát válasszunk, amely minél magasabb fokú (TMO-3, TSWV) vírus rezisztenciával rendelkezik.

7. Használjunk hibrid vetőmagot. A hibrid vetőmagok használatánál számos haszna van. Az egyik legfontosabb, hogy a fajták előállításánál, a szülői vonalak keresztezésével tudatosan építik be a termesztő számára már említett kedvező tulajdonságokat. A másik haszna a heterózis hatás – a megfelelően előkészített apa-anya vonalak keresztezésével olyan utód (az F1) jön létre, amely kiugró életképességgel, termékenységgel, kiegyenlített állománnyal rendelkezik. Am a következő leszármazottal már a heterózis hatás nem jelentkezik, tehát az F1-ből szedett magból ugyan paprika lesz, de a termőképesége jelentősen csökken, az F1 – fajtába beépített rezisztenciák eltűnnek, a bogycok formája, esetleg színe megjósolhatatlan.

8. A hetes pontból következik, hogy egy menő hibrid fajta nem lehet olcsó, hisz a megalkotásába annyi innovációt, időt, pénzt, szakutadást fektettek bele, hogy a szemeke valahol meg kell térüljön. Nyilvánvalóan egy frissen kifejlesztett, magas szintű igényeknek megfelelő fajta a legdrágább. Szerencsére a vetőmagpiacon számos vetőmagcég verseng és a versengésük egyik haszna a köztük lévő árverseny is. Tehát némi utánajárással, netán áralkuval választhatunk szinte azonos tulajdonságú fajtákat, de olcsóbban. Ismert olyan vetőmagcég, amelyiknek, olyan az árképzése, hogy a jellemző piaci árak kb. a felért kínálja kiváló minőségű, paprikáit. **Tessék fajtabemutatókra járni!**

A vetőmagszükséglet csökkentése irányába tehetünk olyan lépéseket is, hogy termesztésre olyan erőteljes növekedésű fajtát válasszunk, amelyiket 2-3 szálla lehet engedni az 1 m²-re vetített termésmennyiség csökkenése nélkül.

Például: egy szálla engedve a négyzetméterre ajánlott 6 drb. Palánta két szálla metszve 4,5 darabba csökkenthető, 3 szálla pedig 4 palánta is elegendő.

Hidi László
szaktanácsadó,
Terra Dei

Boldog születésnapot!

A Nagydobronyi Községi Tanács sok szeretettel köszönti
Kiss Lászlót, Misák Sándort, Nagydobronyi Községi tanács képviselőit,
Hidi Erzsébetet, a Nagydobronyi Községi tanács főkönyvelőjét,
Musz Szegelet, a Nagydobronyi Községi Tanács földrendezőjét,
Katona-Mironova Bertát, a Nagydobronyi Községi Tanács Végrehajtó Bizottságának tagját,
iffi. Kántor Józsefet, az Ungvári Járási Tanács képviselőjét.

Tisztelt ünnepeltek! Jó egészséget, családi örömeket, munkájukban sikereket és kitartást kívánunk önöknek valamint hozzátartozóik és kollégáik, tiszteletét, szeretetét.

Február 16-án ünnepli 5. születésnapját

Bátyi Emese.

Ebből az alkalomból sok szeretettel köszöntik öt szülei és nagyszülei.

„A kis Jézuska fogja mindig a kezéd, óvja kísérje minden léptedet. Adjon neked erőt, egészséget, hogy te legyél a Földön a legboldogabb gyermek. Mosolygó szemed sose lásson könnyet, utadon ezernyi virág borítsa a földet.”

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet szeretnénk mondani azoknak, akik szerettünk **Pinte Jánost** elkísérték utolsó útjára és sírján a kegyelet virágait elhelyezték, valamint osztoztak a család fájdalmában.

A gyászoló család

D o b r o n y i a p r ó

Igazolványképek készítése **MINDEN NAP** 8:00-tól 16:00-ig.
Piac (hátsó sor), telefonos üzlet.

"Angol tanári diplomával, külföldi élettapasztalattal, tanítási gyakorlattal rendelkező tanár vállal angol nyelvtanítást, korrepetálást, felvételi vizsgára való felkészítést.
Tel. szám: 0977932451 "

Gyógymassázs, Műköröm építés, Manikűr

Szilvási Edina Nagydobrony, Vásártér u. 24. sz. Tel: 714-261, +380982681901

Nagydobrony központjában családi ház eladó, 0,50 ha háztáji privatizált földel. Érdeklődni a községháza titkárságán lehet.

Kozmetikai szalon működik Kisdobronyban: sminkelés, festés, gyantázás, fülbelövés. Érdeklődni lehet a 096 55 94 896 és a 715-303-as telefonszámon. **Úr (Mészár) Nóra.**

Kállai Géznál májusi (gyümölcs, hárs, akác) és nyári vegyes **virágméz** van eladó.
Tel.: 71-42-53, cím: Nagydobrony, Sport út 2.

Szővetkabátok, menyasszonyi ruhák, kőszűmők és öltönyök tisztítását vállalom.

Bőrkabátok tisztítása és festése.

Elérhetőség: Csongor út 84.
Tel.: 80969491032
Sándor Krisztina

Az UNIFA Kft. (Iambéria cég) a következőket kínálja a kedves érdeklődőknek:

- fűrészarú minden méretben és mennyiségben
- hőszigetelt ablakok és ajtók bármilyen kivitelezésben
- asztalok székek a megrendelő igénye szerint
- nyújtó-, vágó és kloffoló deszkák
- rönkfaházak és gyerekcsúszdák minden méretben és mennyiségben

- **brikett (1 tonna 900 hr.)** 25 kg-os
kiszerezés

Az infláció nem befolyásolja az árainkat
Tegye egyedivé általunk kertjét és lakását.

Érdeklődni a 80988405441-es telefonszámon lehet!

Anyakönyv (Január)

Születtek:

Hete Valentina (Petőfi u. 50)
Vinda Jázmin (Kistemető u. 30)
Vinda Livia (Kistemető u. 30)
Verba Alexa (Rákóczy u. 55)
Lakatos Vitalij (Sumna u.18)

Elhaláloztak:

Molnár P Erzsébet (Kossuth u. 54) (Dec.)
Hidi András (Csongor u. 86) (Dec.)
Hidi József (Éger u. 5) (Dec.)
Szanyi András (Nagytemető u. 14)

Remecki Ferenc (Kisdobronyi u. 115)
Szanyi Borbála (Erdőhivatal u. 4)
Kis Mária (Mologyizsna u. 9)
Szanyi M Mária (Alvég u. 40)
Balog Ernő (Fürdő u. 4)
Hidi Béla (Felvég u. 8)
Ráti Ferenc (Nyirigyszög u. 15)
Katona Mária (Béke u. 39)
Kopasz Jolán (Rákóczy u. 68)
Badó Mária (Király u. 6)

Háztartási elektronika üzlet Nagydobronyi piac: Utolsó sor, 8. üzlet.

Bravis 55 cm-es tv
most 1300 hr helyett 1150 hr.

80 cm-es Samsung LCD TV
3700 hr helyett 3550 hr.

Mindig TV vételére
alkalmas tuner.

USB-s dvd lejátszók már 300 hr-tól!

**LCD és hagyományos új televíziók 1 év
garanciával!**

Digitális fotók előhívása!

Nyitvatartás:
hétfő-szombat 8-00 - 16-00 !

Porszívók,
konyhai gépek,
hálózati telefonok
digitális fényképezőgépek,
mikrohullámu sütők
hagyományos sütők
melegítők stb.,
széles választéka
garanciával!

Nyomtatás
bőgrére,
párnára,
pólóra, stb.

Bútorok rendelésre:

konyhába, nappaliba, hálósobába, gyerekszobába óriási színválasztékkal.

Computer-, Tv-, íróasztalok.

Kisdobronyi út 116. szám alatt.

Zazulics László

Tel: 80987714765

Szatmári István

Ajtók és ablakok rendelésre

P
I
A
C

2.

Ü
Z
L
E
T
S
O
R

V
É
G
E.

Piac 2. üzletsor vége

Csillárok, villanyvezetékek, kapcsolók, izzók, szpotlámpák, beltéri díszítő elemek. Olajos és disperziós festékek, fapadók, stb.

Gipszkarton és glettanyagok rendelhetők ingyenes házhozszállítással! Tel: 0507543101. +380507543101

NAGYDOBRONY

Közeleti havilap

Cím: Nagydobrony, Csongor út 2 (II. emelet, balra).

Tel:714-325 Email: nagydobrony@gmail.com

Lapalapító és fenntartó:

Nagydobronyi Községi Tanács

Főszerkesztő: Szilvási Zoltán

Szerkesztő-tördelő: Szanyi-Szabó Béla.

Állami bejegyzési bizonylat ZT № 416/08

21.07.2006

Ofszetnyomás egy nyomdai ív. Példányszám 1300.

A lapot kinyomtatta a VAT „Patent”.

A lap ingyenesen jelenik meg havonta.

A **Nagydobrony** havilap lehetőséget kínál mindennemű lakossági hirdetésre és reklámra, köszöntőre. Az apróhirdetés díja ingyenes (max. 25 szó). Fényképes köszöntő 30 hr. A reklámok díja: 40-50 cm² = 30 hr. A hirdetéseket személyesen a községháza titkárságán lehet feladni, hétfőtől-péntekig 08:00-16:00 óra között.

Hirdetésével Ön is járuljon hozzá újságunk kiadásához!